

SELETUSKIRI

maeluministri määruse „Maeluministri määruste muutmise“ eelnõu juurde

1. Sissejuhatus

Määrus kehtestatakse Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse¹ (edaspidi *ELÜPS*) § 132 lõike 2 alusel.

Maeluministri määrusega „Maeluministri määruste muutmise“ (edaspidi *eelnõu*) tehakse muudatused järgmistes määrustes:

- maeluministri 9. septembri 2015. a määrus nr 3 „Lühikeste tarneahelate või kohalike turgude kaudu põllumajandustoodete ja toidu turustamisvõimaluste arendamise toetus“ (edaspidi *meetme 16.4 rakendusmäärus*);
- maeluministri 16. märtsi 2016. a määrus nr 17 „Toidukvaliteedikava raames toodetud tootest teavitamise ja toote müügi edendamise toetus“ (edaspidi *meetme 3.2 rakendusmäärus*).

Eelnõu hõlmab „Eesti maaelu arengukava 2014–2020“ meetme 16 „Koostöö“ tegevuse liiki 16.4 „Lühikesed tarneahelad ja kohalike turgude arendamine“ (edaspidi *meede 16.4*) ning meetme 3 „Põllumajandustoodete ja toiduainete kvaliteedikavad“ tegevuse liiki 3.2 „Toidukvaliteedikava raames toodetud tootest teavitamise ja toote müügi edendamise toetus“ (edaspidi *meede 3.2*). Mõlemad toetused panustavad „Põllumajanduse ja kalanduse valdkonna arengukava aastani 2030“ toidusektori ettevõtete konkurentsivõimet toetavasse tegevussuunda 5 „Põllumajandussaaduste tootmine, väärindamine ja turustamine“ ning aitavad kaasa riigi pikaajalise arengustrateegia „Eesti 2035“ strateegilise sihi „Eesti majandus on tugev, uuendusmeelne ja vastutustundlik“ suunas liikumisele.

Meetmete 16.4 ja 3.2 raames antavate toetuste puhul tehakse eelnõuga vajalikud muudatused elektroonilisele taotlemisele ja menetlemisele ülemineku tõttu. Meetme 16.4 rakendusmääruse ning meetme 3.2 rakendusmääruse alusel võetakse toetuse taotlusi edaspidi vastu üksnes Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Ameti (edaspidi *PRIA*) e-teenuse keskkonna kaudu. Meetme 3.2 rakendusmääruses asendatakse § 3 lõikes 1 viited Euroopa Liidu õigusaktidele, kuna Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 110/2008² ning nõukogu määrus (EÜ) nr 834/2007³ on kehtetuks tunnistatud. Lisaks täiendatakse meetme 16.4 rakendusmääruse § 3 lõikes 4 nimetatud jäätmeseaduse⁴ (edaspidi *JäätS*) paragrahvide loetelu, mille alusel ei tohi taotlejal olla karistusregistrisse kantud karistusandmeid süüteo toimepaneku eest. Loetelu täiendatakse JäätS-i §-ga 126⁴, mis näeb ette vastutuse jäätmete põletamise ja keskkonda viimise eest väljaspool jäätmekäitluskohta. Samuti muudetakse meetme 16.4 rakendusmääruse puhul taotleja ja hinnapakujate seotust käsitlevaid sätteid, mille kohaselt lähtutakse edaspidi seotud isiku määramisel tulumaksuseaduses⁵ (edaspidi *TuMS*) sätestatust, mis tähendab, et taotleja ei või küsida hinnapakumust endaga ega omavahel seotud isikutelt TuMS-i § 8 tähenduses.

¹ [RT I, 23.11.2022, 2](#)

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr [110/2008](#) piiritusjookide määramise, kirjeldamise, esitlemise, märgistamise ja geograafiliste tähiste kaitse kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EMÜ) nr 1576/89 (ELT L 39, 13.12.2008, lk 16–54).

³ Nõukogu määrus (EÜ) nr [834/2007](#) mahepõllumajandusliku tootmise ning mahepõllumajanduslike toodete märgistamise ja määruse (EMÜ) nr 2092/91 kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 189, 20.07.2007, lk 1–23).

⁴ [RT I 2004, 9, 52](#)

⁵ [RT I, 22.12.2022, 10](#)

Meetme 16.4 raames antavat toetust taotleb ühes taotlusvoorus keskmiselt kuni kümme taotlejat. Meetme 3.2 raames antavat toetust on seni taotlenud ühes taotlusvoorus kuni kaks taotlejat. Meetme 3.2 rakendusmääruse alusel saavad toetust taotleda nii riiklikult tunnustatud toidukvaliteedikava rakendavad tootjarühmad kui ka Euroopa Liidu kvaliteedikavade, sh mahekvaliteedikava alusel registreeritud toodet tootvaid ettevõtteid ühendavad tootjate rühmad. Eestis on kaks riiklikult tunnustatud toidukvaliteedikava: toidukvaliteedikavas „Rohumaaveise liha tootmine“ oli 2023. aasta veebruari alguse seisuga 53 osalejat ning tunnustatud toidukvaliteedikavas „Biosfääri programmiala rohumaaveis ja -lammas“ oli 2022. aasta septembri lõpu seisuga üksteist osalejat. Euroopa Liidu kvaliteedikavadest on Eestis kaks kaitstud geograafilist tähist: Estonian Vodka ja sõir. Nimetatud tähiseid kasutab 2022. aasta seisuga umbes kümme ettevõtjat.

Määruse eelnõu ja seletuskirja koostasid Maaeluministeeriumi põllumajanduspoliitika osakonna peaspetsialist Signe Sabas (625 6245, signe.sabas@agri.ee) ja valdkonnajuht Kerli Nõges (625 6560, kerli.noges@agri.ee). Juriidilise ekspertiisi määruse eelnõule tegi Maaeluministeeriumi õigusosakonna nõunik Jaana Lepik (625 6202, jaana.lepik@agri.ee) ja keeleliselt toimetas eelnõu sama osakonna peaspetsialist Laura Ojava (625 6523, laura.ojava@agri.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb kahest paragrahvist.

Eelnõu §-ga 1 muudetakse meetme 16.4 rakendusmäärust ja **eelnõu §-ga 2** meetme 3.2 rakendusmäärust.

Määrust muudetakse järgmiselt.

Eelnõu § 1 punktiga 1 täiendatakse meetme 16.4 rakendusmääruse § 3 lõikes 4 nimetatud nende JäätS-i paragrahvide loetelu, mille alusel ei tohi taotlejal olla karistusregistrisse kantud karistusandmeid süüteo toimepaneku eest. Loetelu täiendatakse JäätS-i §-ga 126⁴, mis näeb ette vastutuse jäätmete põletamise ja keskkonda viimise eest väljaspool jäätmekäitluskohta. Tegemist ei ole taotleja jaoks koormava nõudega ning arvestades asjaolu, et meetme 16.4 rakendusmääruse alusel viiakse ellu projekte, mille eesmärk on arendada lühikeste tarneahelate või kohalike turgude kaudu toodete turustamisvõimalusi, on oluline, et taotleja oleks vastutustundlik jäätmekäitleja ning taotlejal ei ole karistusregistrisse kantud karistusandmeid JäätS-i § 126⁴ alusel.

Eelnõu § 1 punktiga 2 täiendatakse meetme 16.4 rakendusmääruse § 5 lõikes 8 sätestatud mitteabikõlblike kulude loetelu. Mitteabikõlblike kulude hulka kuulub TuMS-i § 8 tähenduses seotud isikute vahel sõlmitud tehinguga kaasnev kulu. Muudatuse vajadus tuleneb meetme 16.4 rakendusmääruse § 6 lõike 9 muudatusest, mille kohaselt hinnatakse taotleja ja hinnapakkuja omavahelist seotust edaspidi TuMS-i alusel.

Eelnõu § 1 punktiga 3 muudetakse meetme 16.4 rakendusmääruse § 6 lõiget 9, mille eesmärk on vältida toetuse saaja ja hinnapakkuja omavahelisest seotusest tingitud kokkuleppe tehinguid ja sellest tulenevat ebaausat konkurentsikeskkonda. Seotud isiku määramisel lähtutakse edaspidi TuMS-i §-s 8 sätestatust, mis tähendab, et taotleja ei või küsida hinnapakumust endaga ega omavahel seotud isikutelt TuMS-i § 8 tähenduses. TuMS-i § 8 alusel loetakse muu hulgas seotuks juriidiline isik ja füüsiline isik, kellele kuulub vähemalt 10% selle juriidilise isiku aktsia- või osakapitalist, häälte koguarvust või kasumi saamise õigusest. Meetme 16.4 sihtgrupp on ettevõtjate endi kõrval ettevõtjaid ühendavad organisatsioonid: mittetulundusühingud või tulundusühistud. Seni kehtis nõue, mille kohaselt juhul, kui taotlejaks oli mittetulundusühing või

tulundusühistu, ei tohtinud ka nende lihtliige omada mingisugust osalust hinnapakumuse esitanud äriühingus ega kuuluda näiteks hinnapakumuse esitanud mittetulundusühistu juhatusse. Kui taotleja on suure liikmete arvuga mittetulundusühing või tulundusühistu, kus kõik liikmed ei osale aktiivselt juhtimises ega oma tegelikku mõju otsuste tegemisel, võib selline nõue olla liiga piirav. Edaspidi tuleb läheneda isikute seotuse hindamisel juhtumipõhiselt, et selgitada välja, kas isikutel on tegelikkuses tehingu tingimuste mõjutamiseks võimalusi. Põllumajandusuuringute Keskuse poolt 2022. aastal tehtud uuringu „Ülevaade põllumajandustootjate tulundusühistutest Eestis“⁶ tulemused näitavad, et kui 2016. aastal puudusid täielikult 41–100 liikmega ühistud, siis 2020. aasta lõpu seisuga oli selliseid ühistuid juba 5% ühistute koguarvust. Meetme taotlejateks võivad olla ka piirkondliku elu arendamise eest seisvad mittetulundusühingud, kelle liikmeskond on suur. Edaspidi on taotleja nende liikmete, kes ei osale aktiivselt taotleja juhtimisotsuste tegemises, osalusega äriühingutel võimalik hinnapakumusi esitada, kui see ei ole vastusolus TuMS-i §-s 8 sätestatuga. Oluline on tuvastada, kas isikutel on ühine majanduslik huvi või kas ühel isikul on teise üle valitsev mõju. Samuti tuleb TuMS-i alusel hinnata hinnapakujate omavahelist seotust, et tagada aus konkurents ja vältida huvide konflikti tekkimist hinnapakumuse saamisel.

Eelnõu § 1 punktiga 4 tunnistatakse kehtetuks meetme 16.4 rakendusmääruse § 6 lõige 10. Tegemist on normitehnilise muudatusega, mille vajadus tuleneb eelnõu § 1 punktiga 3 tehtud muudatusest. Edaspidi reguleeritakse hinnapakujate omavahelise seotuse hindamine meetme 16.4 rakendusmääruse § 6 lõikes 9.

Eelnõu § 1 punktidega 5, 6, 8 ja 9 sätestatud muudatused tulenevad elektroonilisele taotlemisele ja menetlemisele üleminekust. Edaspidi võetakse toetuse taotlusi vastu üksnes PRIA e-teenuse keskkonna kaudu. Taotlusi ei võeta enam vastu, kui need on esitatud e-posti teel või paberil (piirkondlikus büroos). Toetuse saamiseks esitab taotleja edaspidi selleks ettenähtud tähtajal PRIA e-teenuse keskkonna kaudu PRIA-le avalduse, projekti ja § 3 lõikes 2 nimetatud lepingu ära kirja ning neis esitatud andmeid tõendavad dokumendid.

Eelnõu § 1 punktidega 5 ja 8 muudetakse meetme 16.4 rakendusmääruse § 8 lõike 1, § 15 lõike 1 ning § 17 lõike 2 sõnastust selliselt, et edaspidi tuleb taotlejal toetuse saamiseks esitada taotlus ning toetuse saajal toetuse väljamaksmiseks maksetaotlus koos vajalike dokumentidega selleks ettenähtud tähtajal PRIA-le e-teenuse keskkonna kaudu.

Eelnõu § 1 punktiga 6 tunnistatakse kehtetuks meetme 16.4 rakendusmääruse § 8 lõiked 2, 3 ja 6 ning § 9 lõige 3, kuna edaspidi ei koosta PRIA toetuse saamiseks esitatava avalduse vormi ega projekti vormi. Kõik vajalikud andmed esitatakse edaspidi PRIA e-teenuse keskkonna kaudu.

Eelnõu § 1 punktiga 7 täiendatakse 16.4 rakendusmääruse § 9 lõiget 1 punktiga 8, mille kohaselt tuleb füüsilisest isikust taotlejal esitada teave selle kohta, kas taotleja raamatupidamise arvestus toimub tekke- või kassapõhiselt. Muudatus on vajalik, sest dokumendid, mis tuleb koos avaldusega esitada, on füüsilist isikust ettevõtjal, kes peab arvestust tekkepõhiselt, ning ettevõtjal, kes peab arvestust kassapõhiselt, erinevad. Põhjuseks on siin asjaolu, et kassapõhine ja tekkepõhine raamatupidamine eeldab erinevate nõuete täitmist. Muudatuse tulemusel muutub taotluse esitamine mugavamaks ning taotlejale kuvatakse vaid vajalikud andmeväljad, samuti aitab muudatus kiirendada taotluste menetlemist.

Eelnõu § 1 punktiga 9 tunnistatakse kehtetuks meetme 16.4 rakendusmääruse § 15 lõike 1 punkt 10, lõiked 6 ja 7 ning § 17 lõiked 5 ja 6. Meetme 16.4 rakendusmääruse § 15 lõike 1 punkt 10 ning lõiked 6 ja 7 tunnistatakse kehtetuks, kuna eraldi hinnavõrdlustabelit enam esitada ei tule

⁶ A. Naarits, K. Tiirats, E. Matveev, M. Aamisepp. Ülevaade põllumajandustootjate tulundusühistutest Eestis. Uuringu aruanne. Põllumajandusuuringute Keskus: 2022. https://pmk.agri.ee/sites/default/files/2022-08/Pollumajandustootjate_tulundusuhistud_uuringuaruanne_2022.pdf.

ning kõik hinnapakumuste andmed sisestatakse otse PRIA e-teenuse keskkonda. Meetme 16.4 rakendusmääruse § 17 lõigete 5 ja 6 kehtetuks tunnistamine on samuti seotud elektroonilisele taotlemisele üleminekuga, sest edaspidi on rahaliste kohustuste tasumise vormi andmed kättesaadavad vaid PRIA e-teenuse keskkonna kaudu.

Eelnõu §-ga 2 muudetakse meetme 3.2 rakendusmäärust. Enamik muudatustest on seotud elektroonilisele taotlemisele ja menetlemisele üleminekuga. Toetuse taotlemisega seotud andmeid on edaspidi võimalik esitada PRIA e-teenuse keskkonna kaudu. Lisaks ajakohastatakse määruse § 3 lõike 1 punktides 3 ja 4 viited Euroopa Liidu asjakohastele õigusaktidele.

Eelnõu § 2 punktiga 1 muudetakse meetme 3.2 rakendusmääruse § 3 lõike 1 punktide 2, 3 ja 4 sõnastust. Kehtetuks tunnistatud õigusaktide viited asendatakse viidetega kehtivatele õigusaktidele: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 110/2008 asendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2019/787⁷ ning nõukogu määrus (EÜ) nr 834/2007 asendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2018/848⁸. Olukord, mil punktis 2 ja 3 nimetatud kvaliteedikavade puhul saab toetust taotleda üks ettevõtja, reguleeritakse eelnõu § 2 punktis 2.

Eelnõu § 2 punktiga 2 täiendatakse meetme 3.2 rakendusmääruse § 3 lõikega 1¹, millega reguleeritakse olukord, mil meetme 3.2 rakendusmääruse § 3 lõike 1 punktides 2 ja 3 nimetatud toidukvaliteedikava alusel registreeritud nimetusega toote puhul võib toetust taotleda üks ettevõtja. Kui reeglina saavad antud meetmest taotleda toetust tootjaid ühendavad tootjate rühmad, siis juhul, kui punktides 2 ja 3 nimetatud toidukvaliteedikava alusel registreeritud nimetusega toodet toodab ainult üks ettevõtja, siis loetakse, et tema üksi moodustab registreeritud nimetusega toodet tootvate ettevõtjate rühma. Selline olukord võib esineda, kui Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1151/2012 artikli 49 lõikes 1 või Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2019/787 artikli 24 lõikes 3 nimetatud juhul on toote nimetuse registreerimise taotluse esitanud üks ettevõtja ning meetme 3.2. rakendusmääruse alusel toetuse taotlemise ajal on ettevõtja endiselt ainus tootja, kes toidukvaliteedikava alusel registreeritud nimetusega toodet toodab. Samuti võib selline olukord esineda, kui algselt esitasid Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1151/2012 või Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2019/787 alusel toote nimetuse registreerimise taotluse mitu tootjat ehk tootjate rühm, kuid meetme 3.2. rakendusmääruse alusel toetuse taotlemise ajaks on teised tootjad toidukvaliteedikava alusel registreeritud nimetusega toote tootmise lõpetanud ning ettevõtja on ainus tootja, kes kvaliteedikava alusel registreeritud nimetusega toodet toodab.

Eelnõu § 2 punktiga 3 muudetakse meetme 3.2 rakendusmääruse § 4 lõike 4 sõnastust. Kehtetuks tunnistatud õigusakti viide asendatakse viitega kehtivale õigusaktile: nõukogu määrus (EÜ) nr 834/2007 asendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2018/848, mahelogo on sätestatud sama määruse artiklis 33.

Eelnõu § 2 punktiga 4 muudetakse meetme 3.2 rakendusmääruse § 8 lõike 1 sõnastust seoses elektroonilisele taotlemisele üleminekuga. Edaspidi võetakse toetuse taotlusi vastu üksnes PRIA e-teenuse keskkonna kaudu. Taotlusi ei võeta enam vastu, kui need on esitatud e-posti teel või paberil (piirkondlikus büroos). Lisaks täpsustatakse, millised dokumendid loetakse taotluse osaks. Toetuse saamiseks esitab taotleja edaspidi selleks ettenähtud tähtajal PRIA e-teenuse

⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) [2019/787](#), milles käsitletakse piiritusjookide määratlemist, kirjeldamist, esitlemist ja märgistamist, piiritusjookide nimetuste kasutamist muude toiduainete esitlemisel ja märgistamisel, piiritusjookide geograafiliste tähistega kaitset ning põllumajandusliku päritoluga etüülalkoholi ja destillaatide kasutamist alkoholsetes jookides ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 110/2008 (ELT L 130, 17.05.2019, lk 1–54).

⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) [2018/848](#), mis käsitleb mahepõllumajanduslikku tootmist ja mahepõllumajanduslike toodete märgistamist ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 834/2007 (ELT L 150, 14.06.2018, lk 1–92).

keskkonna kaudu PRIA-le avalduse ja toetatava tegevuse plaani ning neis esitatud andmeid tõendavad dokumendid.

Eelnõu § 2 punktiga 5 tunnistatakse kehtetuks meetme 3.2 rakendusmääruse § 8 lõiked 2 ja 3. Kehtetuks tunnistatakse sätted, mis nägid ette eraldi töödeldavas vormingus toetatava tegevuse plaani, avalduse ja vormide esitamist. Kõik vajalikud andmed on edaspidi võimalik sisestada PRIA e-teenuse keskkonna kaudu.

Eelnõu § 2 punktiga 6 muudetakse meetme 3.2 rakendusmääruse § 9 pealkirja. Tegemist on normitehnilise muudatusega, kuna kehtiva meetme 3.2 rakendusmääruse § 9 pealkirjast („Nõuded taotluse osaks olevale avaldusele ja toetatava tegevuse plaanile“) tuleneb, et selles paragrahvis sätestatakse nõuded üksnes taotluse osaks olevale avaldusele ja toetatava tegevuse plaanile. Kuna eelnõu § 2 punktiga 7 täiendatakse meetme 3.2 rakendusmääruse § 9 lõikega 3, mille kohaselt tuleb seltsingu vormis tegutseval taotlejal esitada ka seltsingulepingu ärakiri, on uus pealkiri („Nõuded taotlusele“) täpsem ning väljendab selgemini, millised dokumendid kuuluvad taotluse juurde.

Eelnõu § 2 punktiga 7 täiendatakse meetme 3.2 rakendusmääruse § 9 lõikega 3, mille kohaselt tuleb seltsingu vormis tegutseval taotlejal esitada koos taotlusega ka seltsingulepingu ärakiri. Ärakiri tõendab seltsingu moodustumist ning ühiste eesmärkide nimel tegutsemist. Tegemist on normitehnilise muudatusega, varem oli see nõue sätestatud meetme 3.2 rakendusmääruse § 8 lõikes 2.

Eelnõu § 2 punktiga 8 täpsustatakse meetme 3.2 rakendusmääruse § 14 lõike 1 sõnastust, mille kohaselt võib edaspidi toetust taotleda sellise tegevuse elluviimiseks, mis peab olema ellu viidud hiljemalt 2025. aasta 30. juunil. Kehtiva määruse § 14 lõike 1 kohaselt viib toetuse saaja tegevuse ellu ja esitab tegevuse elluviimist tõendavad dokumendid PRIA-le kuni kaheksas osas ühe taotluse kohta kahe aasta jooksul arvates PRIA poolt taotluse rahuldamise otsuse tegemisest. Edaspidi tuleb tegevuse kestuse kavandamisel arvestada asjaoluga, et kavandatav tegevus peab olema ellu viidud hiljemalt 2025. aasta 30. juuniks, sest tegevuse elluviimise abikõlblikkuse ja tegevuse elluviimist tõendavate dokumentide esitamise lõpptähtpäev on 2025. aasta 30. juuni. 2020. aasta 23. detsembril võeti vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2020/2220⁹ (edaspidi *üleminekumäärus*), mille artikli 1 lõike 1 kohaselt pikendatakse Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist toetatavate programmide puhul Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013¹⁰ (edaspidi *ühissätete määrus*) artikli 26 lõikes 1 sätestatud 2014. aasta 1. jaanuarist kuni 2020. aasta 31. detsembrini kehtvat ajavahemikku kuni 2022. aasta 31. detsembrini – aastatel 2021–2022 on üleminekuperiood uude programmiperioodi. Samuti pikeneb üleminekumääruse artikli 2 punkti 2 kohaselt ühissätete määruse artikli 65 lõigetes 2 ja 4 sätestatud kulutuste rahastamiskõlblikkuse periood kahe aasta võrra ehk kuni 2025. aasta 31. detsembrini. See tähendab, et ühissätete määruse artikli 65 lõike 2 kohaselt on kulud Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondidest toetuse saamiseks kõlblikud juhul, kui need on tekkinud toetusesaajal ja need on tasutud hiljemalt 2025. aasta 31. detsembril ehk abikõlblikud on vaid programmiperioodil tehtud kulud. Tagamaks, et Põllumajanduse Registrate ja Informatsiooni Amet (edaspidi *PRIA*) jõuaks programmiperioodi lõppu jäävaid väljamakseid teha enne 2025. aasta 31. detsembril, ja võimaldamaks PRIA-le ka kuludokumentide menetlemiseks

⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) [2020/2220](#), millega kehtestatakse teatavad üleminekusätted Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi (EAFRD) ja Euroopa Põllumajanduse Tagatisfondi (EAGF) toetuse kohta 2021. ja 2022. aastal ning muudetakse määrusi (EL) nr 1305/2013, (EL) nr 1306/2013 ning (EL) nr 1307/2013 seoses 2021. ja 2022. aastal eraldatavate vahendite ja nende määruste kohaldamisega ning määrust (EL) nr 1308/2013 seoses 2021. ja 2022. aastal eraldatavate vahendite ja sellise toetuse jaotamisega.

¹⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr [1303/2013](#), millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006.

mõistlik aeg, siis on toodud nii abikõlblikkust tõendavate kuludokumentide esitamise kui ka tegevuse elluviimise tähtaeg varasemaks: toetuse saaja peab kavandatud tegevuse ellu viima ja esitama maksetaotluse koos kavandatud tegevuse elluviimist tõendavate dokumentidega hiljemalt 2025. aasta 30. juuniks. Kehtiva määruse alusel teeb PRIA toetuse maksmise otsuse sellise aja jooksul, et toetusraha oleks võimalik kanda toetuse saaja arvelduskontole kolme kuu jooksul arvates nõuetekohaste kuludokumentide esitamisest. Arvestades menetlemiseks kuluvat aega ja võimalikku vaidemenetlusteks kuluvat aega, on vajalik, et tegevus on ellu viidud ja tegevuse elluviimist tõendavad dokumendid on esitatud hiljemalt 2025. aasta 30. juuniks.

Eelnõu § 2 punktiga 9 asendatakse elektroonilisele taotlemisele ülemineku tõttu meetme 3.2 rakendusmääruse § 15 lõike 1 sissejuhatavas lauses ja § 16¹ lõikes 2 tekstiosa „PRIA-le“ tekstiosaga „elektrooniliselt PRIA e-teenuse keskkonna kaudu PRIA-le“.

Eelnõu § 2 punkti 10 muudatus tuleneb samuti elektroonilisele taotlemisele üleminekust. Edaspidi ei esitata hinnapakumuste hinnavõrdlustabelit eraldi vormil, vaid hinnapakumuste andmed esitatakse PRIA e-teenuse keskkonna kaudu.

Eelnõu § 2 punkti 11 muudatus tuleneb samuti elektroonilisele taotlemisele üleminekust. Kehtiva määruse § 15 lõike 5 kohaselt koostab PRIA tööajatabeli, hinnavõrdlustabeli ja maksetaotluse vormid ning avaldab need oma veebilehel. Seoses elektroonilisele taotlemisele üleminekinga esitatakse edaspidi maksetaotlused PRIA e-teenuse keskkonna kaudu, vajalikud andmed, sh hinnavõrdlustabeli andmed, sisestatakse otse PRIA e-teenuste keskkonna kaudu. Tööajatabeli vormi avaldab PRIA oma veebilehel ja see esitatakse eraldi dokumendina maksetaotluse juurde PRIA e-teenuste keskkonna kaudu.

Eelnõu § 2 punktiga 12 tunnistatakse kehtetuks meetme 3.2 rakendusmääruse § 16¹ lõige 5. Rahalise kohustuse tasumise teatis on samuti edaspidi kättesaadav PRIA e-teenuse keskkonna kaudu.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu väljatöötamisel võeti aluseks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1303/2013, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 320–469), Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1305/2013 Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1698/2005 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 487–548), Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2019/787, milles käsitletakse piiritusjookide määramist, kirjeldamist, esitlemist ja märgistamist, piiritusjookide nimetuste kasutamist muude toiduainete esitlemisel ja märgistamisel, piiritusjookide geograafiliste tähistega kaitset ning põllumajandusliku päritoluga etüülalkoholi ja destillaatide kasutamist alkoholsetes jookides ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 110/2008 (ELT L 130, 17.05.2019, lk 1–54), Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) 2018/848, mis käsitleb mahepõllumajanduslikku tootmist ja mahepõllumajanduslike toodete märgistamist ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 834/2007 (ELT L 150, 14.06.2018, lk 1–92) ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2020/2220, millega kehtestatakse teatavad üleminekusätted Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi (EAFRD) ja Euroopa Põllumajanduse Tagatistfondi (EAGF) toetuse kohta 2021. ja 2022. aastal ning muudetakse määrusi (EL) nr 1305/2013, (EL) nr 1306/2013 ning (EL) nr 1307/2013 seoses 2021. ja 2022. aastal eraldatavate vahendite ja nende määruste kohaldamisega ning määrust (EL) nr 1308/2013 seoses 2021. ja 2022. aastal eraldatavate vahendite ja sellise toetuse jaotamisega (ELT L 437, 28.12.2020, lk 1–29).

Eelnõus nimetatud Euroopa Liidu õigusaktid on kättesaadavad Euroopa Liidu Teataja veebilehel <http://eur-lex.europa.eu>.

4. Määruse mõjud

Eelnõu peamine muudatus on elektroonilisele taotlemisele ja menetlemisele üleminek. Elektroonilisele taotlemisele üleminekuiga muutub toetuse taotluse esitamise lihtsamaks. Muudatus lihtsustab ühest küljest toetuse taotlemist, kuid teisest küljest vähendab toetuse taotlemiseks avalduse esitamise võimalusi (jääb vaid elektroonne taotlemine). Elektrooniline taotlemine aitab kaasa taotluste kiirema ja ressursitõhusama menetlemise süsteemi rakendamisele. Taotluste tõhusam menetlemine ja erinevate protsesside lihtsustamine on nii toetuse saajate kui ka menetlejate huvides. Seni oli võimalik toetuse taotlusi esitada nii e-posti teel kui piirkondlikus büroos paberil. Piirkondlikus büroos kohapeal toetuse taotlemise võimalust ei kasutatud, kõik meetme 16.4 ja meetme 3.2 toetuse taotlused esitati e-posti teel. Eelnõuga tehtud muudatused loovad ettevõtjatele paremad ja selgemad tingimused toetuse taotlemiseks.

Meetme 16.4 raames antava toetuse ühes taotlusvoorus on esitanud toetuse taotluse keskmiselt kuni kümme taotlejat. Kuna peamised muudatused puudutavad elektroonilisele taotlemisele üleminekut, ei ole määruse muudatustel otsesest ja olulist sotsiaalset, sealhulgas demograafilist mõju. Küll aga on mõningane positiivne regionaalne mõju, kuna edaspidi lähtutakse seotud isiku määratlemisel TuMS-is sätestatust. See tähendab, et kui taotlejaks on mittetulundusühing või tulundusühistu, siis edaspidi on nendel liikmetel, kes ei osale aktiivselt taotleja juhtimisotsuste tegemises, võimalik hinnapakumusi esitada. Sellega kaasneb teatav positiivne mõju maa- ja rannapiirkondadele, kuna taotlejad ja nende liikmed on valdavalt põllumajandusliku majandustegevusega tegelevad ettevõtjad, kes asuvad peamiselt maapiirkondades. Määruse muudatustega ei kaasne otsesest ja olulist mõju riigi julgeolekule ning välissuhetele ega elu- ja looduskeskkonnale.

Meetme 3.2 raames antava toetuse ühes taotlusvoorus on toetuse taotluse esitanud kuni kaks taotlejat. Eestis on kaks riiklikult tunnustatud toidukvaliteedikava: tunnustatud toidukvaliteedikavas „Rohumaaveise liha tootmine“ on 2023. aasta veebruari alguse seisuga 53 osalejat ja tunnustatud toidukvaliteedikavas „Biosfääri programmiala rohumaaveis ja -lammas“ on 2022. aasta septembri lõpu seisuga üksteist osalejat. Meetme 3.2 raames antavat toetust võimalik taotleda ka Euroopa Liidu kvaliteedikavade alusel registreeritud toodet tootvaid ettevõtjaid ühendavatel tootjate rühmadel. Eestis on kaks kaitstud geograafilist tähist: Estonian Vodka ja sõir. Eesti kaitstud geograafilisi tähiseid kasutab 2022. aasta seisuga umbes kümme ettevõtjat. Meetme 3.2 raames antavat toetust saab taotleda ka mahepõllumajanduslikult toodetud toodete põllumajandustootjaid või -töötlejaid ühendav tootjate rühm. Toidukvaliteedikavades osalemine aitab parandada põllumajandussektori konkurentsivõimet, kindlustades põllumajandustootja positsiooni tarneahelas, ning loob eeldused parema ja stabiilsema kvaliteediga toodete turule jõudmiseks. Kuna ka meetme 3.2 rakendusmääruse peamised muudatused tulenevad elektroonilisele taotlemisele üleminekust, ei ole määruse muudatustel otsesest ja olulist sotsiaalset, sealhulgas demograafilist mõju. Määruse muudatustega ei kaasne otsesest ja olulist mõju riigi julgeolekule, välissuhetele ega elu- ja looduskeskkonnale.

Kuna eelnõus kavandatud muudatustel puudub oluline mõju, ei ole vaja koostada Vabariigi Valitsuse 22. detsembri 2011. a määruse nr 180 „Hea õigusloome ja normitehnika eeskiri“ § 65 lõike 2 kohast mõjude analüüsi aruannet.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamisega ei kaasne lisakulu ega -tulu.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitati eelnõude infosüsteemi EIS kaudu kooskõlastamiseks Rahandusministeeriumile ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile.

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium kooskõlastas eelnõu märkusteta. Kuna Rahandusministeerium ei ole Vabariigi Valitsuse 13. jaanuari 2011. a määruse nr 10 „Vabariigi Valitsuse reglement“ § 7 lõike 4 kohaselt ettenähtud tähtaja jooksul eelnõu kooskõlastanud ega jätnud seda põhjendatult kooskõlastamata, loetakse eelnõu nimetatud määruse § 7 lõike 4 kohaselt kooskõlastatuks.

Eelnõu esitati arvamuse andmiseks PRIA-le, riiklikult tunnustatud toidukvaliteedikavasid rakendavatele tootjarühmadele, Põllumajandus- ja Toiduameti kehtestatud heakskiidetud tootjate nimekirjas olevatele geograafilise tähisega toote tootjatele ning mahepõllumajanduslikult toodetud toodete põllumajandustootjaid või -töötlejaid ühendavatele esindusorganisatsioonidele. Eelnõu kohta esitasid märkused OÜ Iktos ja MTÜ Organic Estonia. Märkustega arvestamine või mittearvestamine on välja toodud seletuskirjale lisatud tabelis.

(allkirjastatud digitaalselt)

Marko Gorban

Kantsler